

Latviešu valodas noteikto un nenoteikto adjektīvu opozīcija: sintakse un semantika

The opposition of definite and indefinite adjectival forms in Latvian: syntax and semantics

Aksels Holvūts (*Axel Holvoet*)

Viļņas Universitāte

Universiteto 3, Vilnius, LT-01513

E-pasts: *axel.holvoet@ff.vu.lt*

Strukturālistu izvirzītajam opozīcijas jēdzienam ir paliekama nozīme valodnieciskajos pētījumos, bet tai veidā, kādā to formulējuši strukturālisti, tam piemīt zināmi ierobežojumi, kas aprūrina tā lietošanu, sevišķi pētījumos, kuros tiek ievērots tipoloģiskais konteksts. Klasiskās binārās opozīcijas balstās uz pastāvīgiem kategorizācijas kritērijiem – semantiskiem invariantiem, kuru noteikšanā lingvistiskajā aprakstā allaž rodas neskaidrības. Šai rakstā tiek apskatīts latviešu valodas adjektīva nenoteikto un noteikto formu pretstats (salīdzinājumā ar lietuviešu valodu); tiek aplūkoti atsevišķi šo formu lietojuma gadījumi, kas balstās uz dažādiem – gan semantiskiem, gan sintaktiskiem – kritērijiem. Principā šis pretstats izriet no semantiskās/pragmatiskās noteiktības, t. i., no uzrunātā spējas identificēt unikālo nominālās grupas referentu, bet problēmas rodas tur, kur noteikto formu lietojums pārsniedz semantiski pragmatiskās noteiktības robežas. Pretstata kritēriju dažādības dēļ noteikto un nenoteikto formu lietojuma principi nav viegli ietilpināmi klasiskajās opozīcijās, tāpēc šai pētījumā tiek piedāvāts apraksts, kas balstās uz semantisko karšu metodi. Protams, arī šī metode, kaut arī visai grozītā veidā, pamatojas uz opozīcijas jēdzienu.

Atslēgvārdi: opozīcija, noteiktība, noteiktās adjektīva formas, semantiskas kartes.

1. Adjektīva nenoteiktās un noteiktās formas kā opozīcija

Baltu valodu adjektīva noteikto un nenoteikto formu pretstats no pirmā skatiena var šķīst ideāls opozīcijas paraugs:

- 1) tas ir binārs, t. i., opozīcijai ir divas nozīmes;
- 2) šķietami skaidri nosakāms klasificēšanas kritērijs: noteiktība piemīt katrai nominālajai grupai, kuras referentu uzrunātais var noteikti identificēt (sal. Endzelīns 1951, 595); visos pārējos gadījumos nominālā grupa ir nenoteikta;
- 3) tas ir asimetrisks (privatīvs) – noteiktā forma ir marķētais loceklis, vismaz tas varētu izrietēt no (2) punktā sniegtās definīcijas. Attiecībā uz distribūciju marķētais noteikto formu raksturs spilgtāk izpaužas lietuviešu valodā, kur nenoteiktās (nemarkētās) formas tiek lietotas arī semantiski noteiktās nominālās grupās, sal. lietuviešu valodas piemērus (1) un (2):

- (1) *raudon-oji*   *skarel-é*
 sarkans-NOM.SG.F.DEF   lakatiņš-NOM.SG
 ‘sarkanais lakatiņš’
- (2) *ta*   *raudon-a*   *skarel-é*
 DEM   sarkans-NOM.SG.F.INDEF   lakatiņš-NOM.SG
 ‘tas sarkanais lakatiņš’ (burt. **tas sarkans lakatiņš*)

Pēdējā konstrukcijā noteiktība nav izteikta ar adjektīva formu, jo to jau izsaka norādāmais vietniekvārds (te acīmredzot izpaužas valodas ekonomijas princips). Latviešu valodā adjektīvs pielāgojas nominālās grupas noteiktībai un tam ir noteiktā forma (te izpaužas harmonijas princips). Kā zināms, senāka, lietuviešu valodai tuvāka stāvokļa pēdas saglabājušās tautasdziesmu valodā:

- (3) *mani bērī kumeliņi* (Endzelīns 1951, 596)

Mūsdienu latviešu valodā katrā noteiktā nominālā grupā adjektīvam principā jābūt noteiktam, bet, no otras puses, ne katra nomināla grupa ar noteikto adjektīva formu ir noteikta:

- (4) *Dienā drīkst izdzert neierobežotu zaļās tējas daudzumu, to tikai nedrīkst lietot vakarā...*
<http://www.pareizs-uzturs.com/public/zala-teja.php>

Kaut gan adjektīvs te norāda uz noteiktu tējas paveidu, nominālā grupa *zaļās tējas* ir semantiski nenoteikta – te nav domāta konkrēta, iepriekš identificēta vai kontekstuāli nosakāma tējas porcija. Līdzīgi arī lietuviešu valodā:

- (5) *Antanas užsisakė žali-osios arbat-os*
 PROP   pasūtīt.PRT.3   zaļš-GEN.SG.F.DEF   tēja-GEN.SG
(juod-oji   kenkia   potencij-ai,   kažkur   skaitė   jis) [...]
 melns-NOM.SG.F.DEF   kaitēt.PRS.3   potence-DAT   kaut_kur   lasīt.PRT.3   viņš
 ‘Antons pasūtīja zaļo tēju, jo viņš kaut kur bija lasījis, ka melnā kaitējot potencei.’
<http://www.rasyk.lt/kuriniai/177254.html>

Otrais lietošanas gadījums (*juodoji arbata kenkia potencijai* ‘melnā tēja kaitē potencei’) ir ģenerisks, t. i., tas attiecas uz sugu, bet pirmais (*užsisakė žaliosios arbatos* ‘pasūtīja zaļo tēju’) attiecas uz zināmu, nenoteiktu tējas porciju.

2. Ārpus semantiskās nenoteiktības lauka

Ģeneriskā reference (t. i., uz sugu attiecināts lietvārda lietojums) būtībā ir noteiktības un nenoteiktības neitralizācijas zona – tur, kur tiek domāta suga, individuāla referenta identificēšana vispār nav iespējama. To atspoguļo paralēlā noteikto un nenoteikto artikulu lietošana angļu valodā (daudzās citās valodās,

piem., vācu valodā, ģeneriskās lietošanas gadījumos bieži vien tiek dota priekšroka noteiktajiem artikuliem):

(6) *The elephant is very big.*
DEF zilonis ir ļoti liels

(7) *An elephant is very big.*
INDEF zilonis ir ļoti liels
'Zilonis ir ļoti liels.'

Tomēr pilnīgas sinonīmijas te nav. Klaudija Gerstnere (*Claudia Gerstner*) un Manfrēds Krifka (*Manfred Krifka*, 1993) šķir divus ģeneriskuma tipus – noteiktos un nenoteiktos ģeneriskos izteicienus (*D-generics*, *I-generics*). Noteiktie ģeneriskie izteicieni ir ģeneriski paši par sevi (nominālās grupas līmenī), bet nenoteikto ģenerisko izteicienu ģeneriskums rodas tikai teikuma līmenī – to var raksturot ar īpašu ģenerisku operatoru. Noteiktie ģeneriskie izteicieni ir pakļauti zināmiem ierobežojumiem: apzīmētajai kategorijai jābūt plaši zināmai, tāpēc ģeneriskā noteiktība bieži vien atspoguļojas noteikto formu lietošanā terminoloģiskos savienojumos:

(8) *sarkanā lapsa, zaļā varde, melnais plūškoks*

Ģeneriskās noteiktības lietošanas sfēra mūsdienu latviešu valodā šķiet izplatāmies arvien vairāk. Rasma Grīse (1999) to pat raksturo kā „sērgu”. Liekas, ka mūsdienu valodā ir tendence piešķirt noteiktajām adjektīva formām klasificējošu funkciju arī tādos gadījumos, ja klasifikācija nebalstās uz kādām plaši zināmām kategorijām. Ja Rasma Grīses novērojumi ir pareizi (par ko šaubīties nav pamata, lai gan nav obligāti jāpiekrīt viņas negatīvajai nostājai pret parādību, kas laikam atspoguļo tikai dabisku valodas attīstību), tad klasificējošo noteikto adjektīva formu izplatīšanās process vērojams laikā pēc 2. pasaules kara.

Ja nomināla grupa ar klasificējošu noteiktu adjektīvu attiecas uz semantiski nenoteiktu attiecīgās kategorijas pārstāvi, rodas noteiktības konflikts (*definiteness conflict*) starp sugas noteiktību un indivīda nenoteiktību. Vairākumā valodu tas tiek izšķirts par labu nenoteiktībai, t. i., tiek lietots nenoteiktais artikuls:

(9) *I saw a red fox in my backyard*
es redzēt.PRT INDEF sarkans lapsa manā pagalmā
last night at around midnight.
pagājušajā naktī ap pusnakti
<http://www.gotosnapshot.com/myblog/red-foxes-of-island-beach-state-park-nj/comment-page-1>
'Pagājušajā naktī ap pusnakti es savā pagalmā redzēju (kādu) sarkanu lapsu.'

Šeit apakškategorija (*the red fox*) ir noteikta, bet tās pārstāvis ir nenoteikts. Taču baltu valodās šis konflikts dažreiz izšķiras par labu noteiktajām formām:

(10) latviešu valodā

*Mūsu dārzā auksto laiku pavadīja divi **pelēkie** strazdi, viens **melnais** strazds, ziemas žubītes, zīlītes un bija redzama viena zilzīlīte.*
<http://zoologi.daba.lv/putni/jelgavas/sartgalvitis3.htm>

(11) lietuviešu valodā

Tačiau vien-a juod-ųjų strazd-ų
 taču viens-NOM.SG.F melns-GEN.PL.DEF strazds-GEN.PL
porel-ė pasirodė esanti išrading-esn-ė.
 pārtītis-NOM.SG izrādīties.PRT.3 būt.PPRA.NOM.SG.F attapīgs-COMP-NOM.SG.F
<http://www.balsas.lt/susije/porele/14>
 ‘Bet viens melno strazdu pārtītis izrādījās attapīgāks.’

Vai tādos gadījumos nominālā grupa ir noteikta vai nenoteikta? No strukturālisma viedokļa varētu šķist, ka nozīme jānosaka pēc formas (ja forma ir noteikta, tad arī nozīmei jābūt noteiktai), bet tad jāmaina arī noteiktības uztvere, kas apgrūtina valodu salīdzināšanu. Turpmāk pieņemsim, ka noteiktās formas zināmos gadījumos izplatās semantiskās nenoteiktības sfērā; (10) piemērā nominālās grupas *pelēkie strazdi*, *melnais strazds* ir semantiski nenoteiktas.

3. Substantivācija

Tādu gadījumu, kuros adjektīva forma ir noteikta, bet nozīme nenoteikta (t. i., nominālā grupa ir semantiski un pragmatiski nenoteikta), ir vairāk. Ne visi ir saistīti ar ģenerisko lietojumu, piem.:

(12) *Kā tā var dzīvot! Vienkārši cilvēki, nevis kaut kādi tur **izredzētie**!* (A. Bels)

Šeit noteiktās formas lietošana ir saistīta ar substantivāciju (sīkāk par to sk. Endzelīns 1951, 598). Substantivētajiem savienojumiem sākotnēji ir noteiktās deskripcijas funkcija, t. i., nominālā grupa identificē visu cilvēku vai objektu kopu, kas atbilst adjektīva (šai gadījumā divdabja) sniegtajam raksturojumam (*izredzētie = tie, kas tika izredzēti*), pēc tam tie iegūst nenoteiktas deskripcijas funkciju, t. i., nominālā grupa attiecas uz kādu adjektīva (divdabja) raksturotās kopas pārstāvi (*izredzētie = tādi cilvēki, kas izredzēti*).

4. Noteiktās formas izplatīšanās predikatīvā pozīcijā

Substantivācijai radnieciski ir gadījumi, kad adjektīvs predikatīvā pozīcijā parādās bez substantīva. Tas notiek nolieguma teikumos (sk. Ahero et al. 1959, 438):

(13) *Šis uzdevums nav nekāds **vieglais**.*

Šai konstrukcijā bieži vien parādās noliegts nenoteiktais vietniekvārds *nekāds*, bet tas nav nepieciešams (sīkāk sk. Ahero et al. 1959, 444):

(14) *Darbs te nav **vieglais**, bet interesants gan.* (P. Rozītis)

Ar te minētajām latviešu konstrukcijām varētu salīdzināt tādas angļu valodas konstrukcijas kā:

- (15) *This job is not an easy one.*
 šis darbs ir NEG INDEF viegls viens
 ‘Šis darbs nav vieglais, nav no vieglajiem.’

Predikatīvā konstrukcija *is not an easy one* (gaidāmās vienkāršākās konstrukcijas *is not easy* vietā), šķiet, norāda uz tādu kā „vieglo uzdevumu” kategoriju. Tas nenozīmē, ka tāda stingri nodibinājusies kategorija ikviena valodas lietotāja apziņā eksistē, bet noteiktās formas lietošana it kā apelē pie adresāta, lai tas konstruē savā apziņā atbilstošu kategoriju. Tādos gadījumos, kad runātājs *ad hoc* izsaka kādu kategoriju, daļā valodu tiek lietoti norādāmie vietniekvārdi, piem.:

- (16) *I'm not one of those boring eater-s.*
 esmu NEG viens no DEM garlaicīgs ēdējs-PL
http://afterelton81.rssing.com/chan-7469428/all_p1.html
 ‘Es neesmu viens no tiem garlaicīgajiem ēdējiem.’

- (17) *Linda Sharps is not one of those boring, unlikeable blogger-s though.*
 PROP PROP ir NEG viens no DEM garlaicīgs
 nesimpātisks blogeris-PL tomēr
<http://taraghd.bloguedoido.com/>
 ‘Tomēr L. Š. nav viens no tiem garlaicīgajiem, nesimpātiskajiem blogeriem.’

Šis norādāmais vietniekvārds (kas attiecas uz agrāk neminētu cilvēku grupu!) norāda, ka minētais indivīds pieder pie plašāk pazīstamas kategorijas (piem., pie garlaicīgo blogeru kategorijas), liekot adresātam meklēt attiecīgo kategoriju savā pieredzē un atpazīt to.

Nav precīzi nosakāms, kāpēc šīs „*ad hoc* konstruējamās kategorijas” aprobežojas ar nolieguma teikumiem. Arī citās valodās līdzīga rakstura (kaut arī ne vienmēr identiskas) konstrukcijas parādās tikai nolieguma teikumos. Sal. ar lietuviešu valodu, kur tiek lietotas konstrukcijas ar prievārdu *iš* un substantivētu noteiktu adjektīva formu – tikai noliegumā:

- (18) *Šis darbs nėra iš lengv-ųjų.*
 šis darbs nav no viegls-GEN.PL.DEF
 ‘Šis darbs nav no vieglajiem.’

Tādās konstrukcijās kā (13) nevar runāt par īstu substantivāciju, taču adjektīva lietošana nominālā grupā ar izlaistu kontekstuāli nosakāmu lietvārdu ir radniecīga substantivācijai. No konstrukcijām ar substantivētu adjektīvu noteiktā forma varējusi viegli ieviesties arī šeit: *Šis darbs nav (nekāds) viegls [darbs] →*

Šis darbs nav (*nekāds*) vieglais. Kaut gan tādas lietuviešu valodas konstrukcijas kā (18) sniedz zināmu paralēli te apspriestajām latviešu valodas konstrukcijām, tomēr adjektīva noteiktā forma attiecīgajās konstrukcijās ar predikatīvu adjektīvu netiek lietota (*šis darbas nēra lengvasis nav iespējams).

5. Adnominālajā pozīcijā

Arī apzīmētāja pozīcijā novērojama noteikto formu lietošana gan ar nenoteikto vietniekvārdu *nekāds*, gan bez tā, bet katrā ziņā nolieguma teikumos:

(19) *Nekādas lielās summas jau te neapgrozās, bet, nospēlējot vienu koncertu nedēļā, pilnībā varu pārtikt.*

<http://www.delfi.lv/izklaide/slavenibas/muziki/rikardions-muzikas-del-pametis-kartupelu-biznesu.d?id=42069520>

(20) *Iemācīt iesācējus par lietpratīgiem zvejniekiem nebija vieglais darbs.*

(Vilis Lācis, citēts pēc Ahero et al. 1959, 444)

Liktos, ka noteiktā forma te ieviesusies no predikatīvās pozīcijas, kur tās rašanos savukārt noteikuši sintaktiski faktori. Tomēr sākotnējās sintaktiskās motivācijas šai gadījumā vairs nav, taču paliek semantiskā motivācija, un proti, iepriekš minētā *ad hoc* kategoriju raksturošanas funkcija.

6. „Labā piemēra” nozīme

Daži adjektīvi parādās noteiktajā formā, ja tie zaudējuši savu sākotnējo nozīmi, paturot tikai īpaši laba kādas kategorijas piemēra nozīmi:

(21) *Kungs jau gan mums, ļaudīm, tikpat kā tēvs. Bet lielmāte – gatavais velns!*

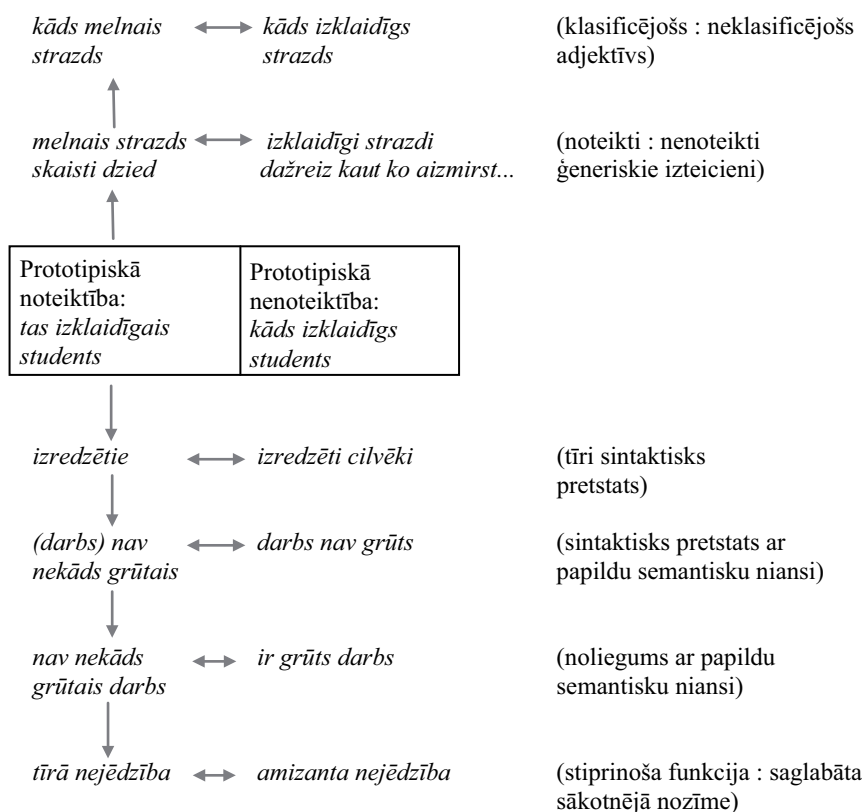
(A. Deglavs)

Līdzīgi arī: *baigais tiepša, tīrā nejēdzība* u. tml. Šķiet, ka šī funkcija radusies no *ad hoc* kategoriju konstruēšanas funkcijas. Īpašības vārds zaudē savu leksisko nozīmi, un kategorija, kas adresātam jāatpazīst, sakrīt ar lietvārda izteikto kategoriju; nominālās grupas apzīmētais indivīds tad tiek raksturots kā īpaši labs šīs kategorijas pārstāvis. Šī „labā piemēra” funkcija lietuviešu valodas adjektīva noteiktajām formām nav raksturīga: sal. *gryna* (nevis *grynoji) *nesqmonē* ‘tīrā nejēdzība’, *baisus* (nevis *baisusis) *užsispyrēlis* ‘baigais tiepša’. Tas liek domāt, ka „labā piemēra” funkcija nav radusies no klasificējošās noteikto formu funkcijas, kas raksturīga arī lietuviešu valodas noteiktajām formām. Iespējams, tā varētu būt saistīta ar noteikto formu izplatīšanos predikatīvā pozīcijā, no kurienes (kā rāda noteikto formu lietošana ar *nekāds* gan predikatīvā, gan apzīmētāja pozīcijā) tās varējušas tikt pārceltas apzīmētāja pozīcijā kā „*ad hoc* konstruējamās kategorijas” rādītājs.

7. Par opozīcijām valodniecībā

Opozīcijas jēdziens valodniecībā ir organiski saistīts ar invariants jēdzienu: katram kādas kategorijas loceklim piemīt īpaša pazīme (tā saucamā *vispārīgā nozīme* – *Gesamtbedeutung*, *general meaning*), kas to pretstata katram otrās (pretējās) kategorijas loceklim. Vairāku pazīmju kopuma gadījumā ikviena pazīme attiecas uz visiem kategorijas locekļiem. Sk. Jakobsona (1936) formulētās krievu valodas locījumu semantiskās pazīmes: piem., katrs instrumentāļa lietošanas gadījums tiek raksturots ar pazīmēm [– ievirzīts, – kvantificēts, + perifērs], bet nav pazīmju, kas attiektos tikai uz kategorijas locekļu daļu.

Praksē konstatējams, ka adjektīva noteiktās un nenoteiktās formas var pretstatīt pēc ļoti dažādiem kritērijiem (sk. 1. attēlu). Kontrasts parasti ir semantisks, bet dažreiz arī tīri sintaktisks. Daļa izvēles kritēriju attiecas tikai uz vienu lietošanas tipu (kā, piem., „labā piemēra” funkcija). Var, protams, censties formulēt kādu īpašu abstraktu pazīmi, kas būtu kopīga visiem lietojuma gadījumiem, bet tā laikam būtu tik abstrakta, ka grūti būtu uz to balstīties, skaidrojot atsevišķus noteikto formu lietošanas gadījumus.

1. attēls. Noteikto un nenoteikto formu opozīcijas konkrētos lietošanas tipos

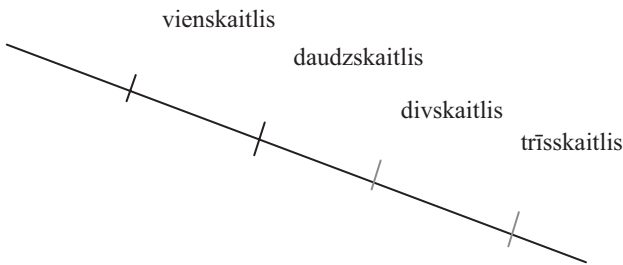
8. Ko likt opozīciju vietā?

Opozīcijas jēdzienam valodniecības vēsturē ir grūti pārvērtējama nozīme.

1. Tā kā lielāka uzmanība tiek veltīta tipoloģijai un valodas universālijām, ir nepieciešams revidēt no strukturālisma mantoto opozīcijas jēdzienu. Strukturālistiem bija svarīgi sniegt atsevišķu valodu sistēmas raksturojumu, taču iespēja salīdzināt valodas tika apšaubīta, katru valodu uzskatot par noslēgtu un autonomu zīmju sistēmu.
2. Turklāt strukturālistu formulētie invarianti mēdz būt abstrakti un grūti verificējami, kas arī apgrūtināta kategoriju salīdzināšanu dažādās valodās.

9. Hierarhijas

Tipoloģiskajā literatūrā dažreiz tiek pausts uzskats, ka opozīciju vietu ir aizņēmušas hierarhijas (sal. Croft 2003, 122–132). Tās atļauj labāk raksturot nebinārās opozīcijas un formulēt vispārinājumus, kas attiecas uz dažādu valodu kategorijām. Tā, piem., skaitļa opozīcijas vietā valodu tipoloģija operē ar skaitļa hierarhiju, sk. 2. attēlu:

2. attēls. Skaitļa hierarhija

Hierarhija rāda implikācijas attiecības, piem., ja kādā valodā skaitļa kategorijai ir divi locekļi, tad tie būs vienskaitlis un daudzskaitlis; valodā nevar būt divskaitļa, ja tajā nav daudzskaitļa; valodā nevar būt trīsskaitļa, ja tajā nav divskaitļa (Grīnberga universālijas).

Turklāt hierarhija rāda marķējuma atšķirības: ikviens hierarhijā zemāk esošais kategorijas loceklis ir vairāk marķēts (un retāks).

10. Semantiskās kartes

Hierarhijām radnieciskas ir arī semantiskās kartes (*semantic maps*, *implicational maps*). Tās rāda implikācijas attiecības starp kategoriju locekļiem, balstoties uz vairākām piezīmēm. Semantiskās kartes atskaites punkts ir semantiskā jeb konceptuālā telpa (*semantic space*, *conceptual space*), kas tiek uzskatīta par universālu. Pati semantiskā karte, protams, nav universāla, un nozīmēm (lietošanas tiptiem) tajā nav jābūt formāli izteiktām katrā valodā (par semantiskajām kartēm sk. Haspelmath 2003).

PRS	tagadne
PRT	pagātne
SG	vienskaitlis

Literatūra

1. Ahero, Antonija et al. 1959. *Mūsdienu latviešu literārās valodas gramatika*. I. Fonētika un morfoloģija. Rīga: Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība.
2. Croft, William. 2003. *Typology and Universals*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Gerstner, Claudia, Krifka, Manfred. 1993. Genericity. *Syntax. An International Handbook of Contemporary Research*. Jacobs, Joachim, Stechow, Arnim von, Sternefeld, Wolfgang, Vennemann, Theo (eds.). Berlin: De Gruyter, 966–978.
4. Grīšle, Rasma. 1999. Pret noteikto galotņu sērgu. *Latvijas Zinātņu akadēmijas vēstis*. A. 53:1/2/3, 82–85.
5. Haspelmath, Martin. 2003. The geometry of grammatical meaning: Semantic maps and cross-linguistic comparison. *The New Psychology of Language*. Tomasello, Michael (ed.). Vol. 2. Mahwah NJ: Lawrence Erlbaum, 211–242.
6. Holvoet, Axel, Spraunienē, Birutē. 2012. Towards a semantic map for definite adjectives in Baltic. *Baltic Linguistics*. 3, 65–99.
7. Jakobson, Roman. 1936. Beitrag zur allgemeinen Kasuslehre: Gesamtbedeutungen der russischen Kasus. *Travaux du cercle linguistique de Prague*. 6, 240–288.
8. Spraunienē, Birutē. 2011. *Apibrēztumo žymėjimas lietuvių kalboje lyginant su danų ir kitomis artikelinėmis kalbomis*. Doktora disertācija. Viļņa: Viļņas Universitāte.

Summary

This article examines an opposition that would, at first sight, seem to correspond ideally to the notion of a linguistic opposition as conceived by the structuralists, viz. that of the definite and indefinite forms of the adjective in Latvian. It is binary, asymmetric and seemingly based on one invariant, viz. semantic definiteness (identifiability of the referent by the addressee of the utterance). In the article a number of less straightforward uses of the definite forms are discussed – basically instances where these forms are used beyond the domain of proper semantic definiteness. It is thus established that the contrast of adjectival forms can be based on a whole array of features, partly semantic but partly also purely syntactic. It is difficult to represent a category of this type in the form of a classical binary category, but it can more successfully be represented with the aid of the semantic map method.